

Verstaanbaar maken : communicatie met mensen met een zeer ernstige verstandelijke (meervoudige) handicap: inventarisatie en overdracht van ervaringskennis

Citation for published version (APA):

van Dam, L., & Roemer, M. H. P. (2004). *Verstaanbaar maken : communicatie met mensen met een zeer ernstige verstandelijke (meervoudige) handicap: inventarisatie en overdracht van ervaringskennis*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht.

Document status and date:

Published: 01/01/2004

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 05 May. 2023

Stellingen

behorende bij het proefschrift

Verstaanbaar maken

Communicatie met mensen met een zeer ernstige
verstandelijke (meervoudige) handicap:
Inventarisatie en overdracht van ervaringskennis

Miriam Roemer

1. De taak van de begeleider ten aanzien van de ondersteuning van mensen met een zeer ernstige verstandelijke (meervoudige) handicap (hierna: cliënten) verschilt in wezen niet van de taak van de ouder ten aanzien van de opvoeding van het kind. In beide situaties staan de volgende dimensies van opvoedingsgedrag centraal: sensitieve responsiviteit op signalen om contact en troost van de cliënt c.q. het kind (bieden van emotionele steun) en respect voor autonomie (laten ervaren van de eigen competentie) (Riksen-Walraven, 1993). Zij kunnen dan ook veel van elkaar leren. (dit proefschrift)
2. Video-analyse van de cliënt en de begeleider (alook van het kind en de ouder) is een onmisbaar hulpmiddel in het leren observeren, signaleren en interpreteren van gedragingen van de cliënt, alsmede in het leren afstemmen van het gedrag van de begeleider op de signalen en mogelijkheden van de cliënt. (dit proefschrift)
3. Het opstellen van een Persoonlijk Communicatieboek waarin de gezamenlijke ervaringskennis van ouders, verwanten en begeleiders met betrekking tot de communicatie met hun kind c.q. cliënt wordt vastgelegd, vormt een onmisbare aanvulling van elk ondersteuningsplan en draagt bij tot het verbeteren van de communicatie. (dit proefschrift)
4. Ervaringsoefeningen als het aan den lijve ondervinden van visuele beperkingen en een overvloed van auditieve prikkels, zetten begeleiders aan tot kritische reflectie en verandering van hun eigen handelen. (dit proefschrift)
5. Door de vele wisselingen van begeleiders worden cliënten veroordeeld tot levenslang kennismaken. (dit proefschrift)
6. Het zich ontwikkelen tot een adequate gehechtheidsfiguur is een belangrijk onderdeel van de professionalisering van de begeleiding. Begeleiders die cliënten een veilige basis kunnen bieden, fungeren voor hen als steunpunt in het hanteren van stress, hetgeen een belangrijke factor is in het voorkomen van gedragsproblemen. (Janssen, Schuengel en Stolk, 2002).
7. Het supportmodel, waar ondersteuning geboden door familie, vrienden en burens hoog in het vaandel staat, is 'natuurlijk' aanwezig in een ontwikkelingsland als Tanzania en moet in het ontwikkelde West-Europa aangeleerd worden.

8. Het vervangen van kinderwagens door draagdoeken, waarbij het kind tegen de borst van de ouder gedragen wordt, draagt bij tot het verbeteren van de sensitiviteit van ouders en de veilige hechting van het kind. (Bakermans-Kranenburg, Van IJzendoorn en Juffer, 2003)
9. Promovendi werkzaam in het veld, zijn meer dan wie ook in staat de kloof tussen praktijk en wetenschap te overbruggen.
10. Kijken naar iemands beperkingen is geen kunst aan. Het is de kunst iemands mogelijkheden te zien.
11. Astma, wedstrijdroeien en promoveren hebben de noodzaak van een lange adem met elkaar gemeen.

Stellingen

behorende bij het proefschrift

Verstaanbaar maken

Communicatie met mensen met een zeer ernstige
verstandelijke (meervoudige) handicap:

Inventarisatie en overdracht van ervaringskennis

Leendert van Dam

1. Verwoorden wat de begeleidster in de interactie met de cliënt doet, is een belangrijk hulpmiddel om het tempo van handelen te verlagen en daarmee de cliënt de gelegenheid te bieden haar handelen te volgen. (dit proefschrift)
2. Zelf ergens heen kunnen gaan is voor cliënten een belangrijke manier van communiceren. Door zelf in staat te zijn de afstand te verkleinen tot datgene wat ze willen, kunnen zij hun wensen kenbaar maken aan hun begeleidsters. (dit proefschrift)
3. Ervaren begeleidsters hanteren in de betekenisverlening aan gedragingen van hun cliënten afstreeplijstjes, die specifiek zijn voor een cliënt. Het is belangrijk dat zij die afstreeplijstjes doorgeven aan hun onervaren collega's. (dit proefschrift)
4. Als de cliënt stil is, wordt dat geïnterpreteerd als een negatieve stemming, ziek zijn of pijn hebben. Als de cliënt stil is als reactie op de begeleidster wordt dat geïnterpreteerd als op prijs stellen wat de begeleidster doet. (dit proefschrift)
5. "Wer ein ungeteiltes Recht auf Leben für alle Menschen, auch für Schwerstbehinderte, einfordert, bejaht ein Bildungsrecht für alle, das Erziehung und Bildung nicht von irgendwie definierten Voraussetzungen abhängig macht." (Bleidick, U., 1999; Behinderung als pädagogische Aufgabe. Behinderungsbegriff und behindertenpädagogische Theorie, pag. 144.)
6. "Der Verlust von Sprache, das Wegrücken von nur rationaler Kommunikation eröffnet einem unter Umständen eine neue und wesentlichere Dimension zwischenmenschlicher Beziehung." (Fröhlich, A., 1999; Basale Stimulation. Das Konzept, pag. 313.)
7. Het toegankelijk maken en houden van voorzieningen en diensten in onze samenleving voor mensen met een lichamelijke en/of zintuiglijke handicap krijgt terecht veel aandacht. Mensen met een verstandelijke handicap hebben een daarmee vergelijkbare aandacht nodig. Wie zijn pin-code niet kan onthouden, komt niet ver.

8. "Understanding human behaviour involves problems infinitely more difficult than landing a man on the moon or unraveling the structure of complex molecules." (Hinde, R.A., 1974; Biological bases of human social behaviour.)
9. In de ondersteuning van cliënten schieten woorden tekort.